

A nagyagykéreg szerkezete, morfológiai és funkcionális egységei. Brodmann mezők

I. Stratum zonale

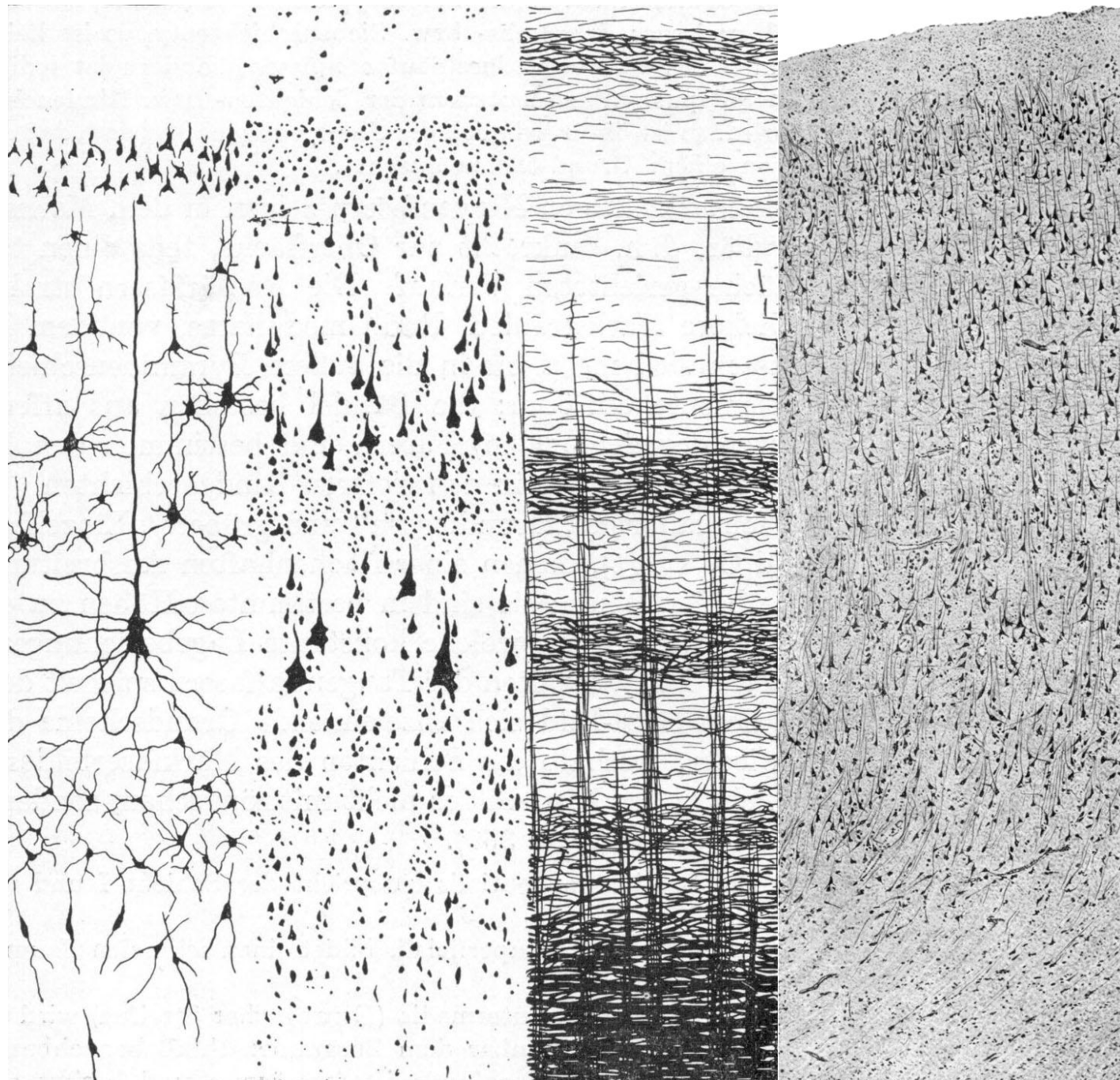
**II. Stratum granulosum
externum**

**III. Stratum pyramidale
(externum)**

**IV. Stratum granulosum
internum**

**V. Stratum gangliosum
(str. pyramidale int.)**

VI. Stratum multiforme

A neocortex sejttípusai

Neuronok

Gliák

Principális neuron

Interneuronok

Astrocyta

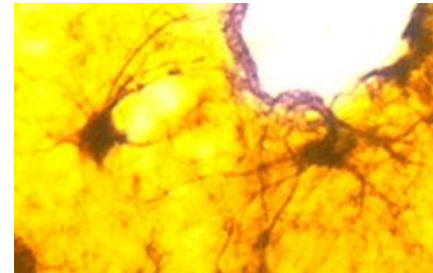
**Mesoglia
(macrophag)**

**Csillagsejt
(tövíses közti neuron)**

**Gátló
interneuronok**

- neuroglioform sejt
- kosársejt
- csillársejt
- oszlopszerű
axonarborisatioval
bíró sejtek
- egyéb interneuronok

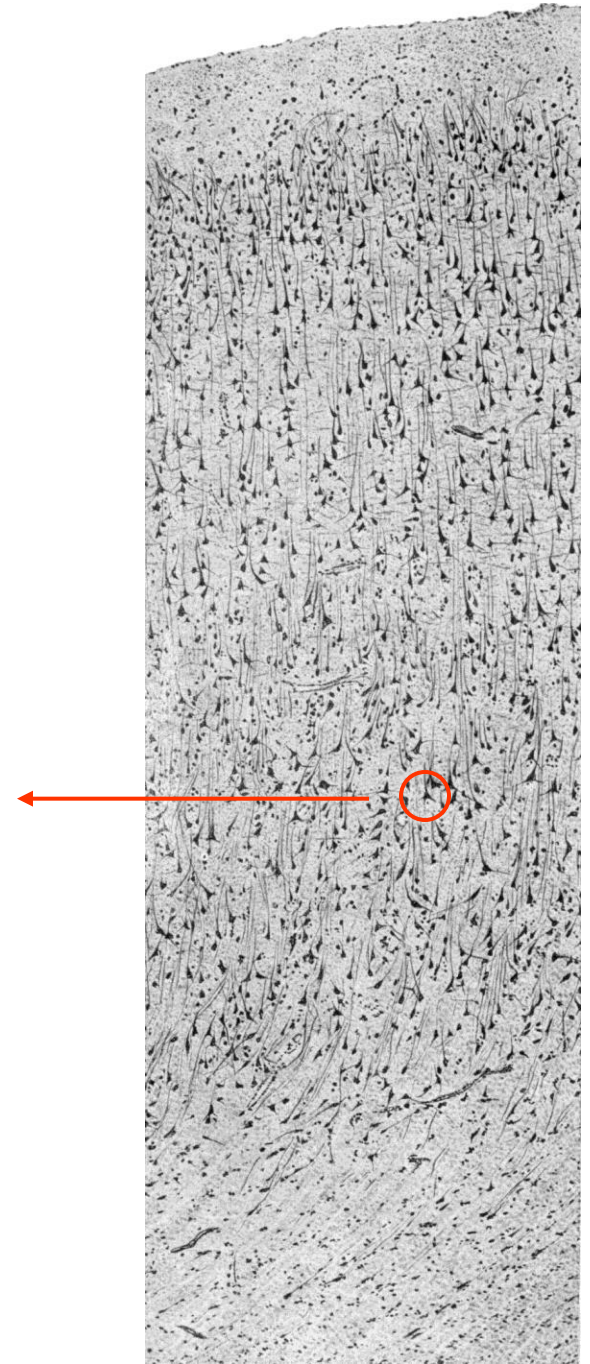
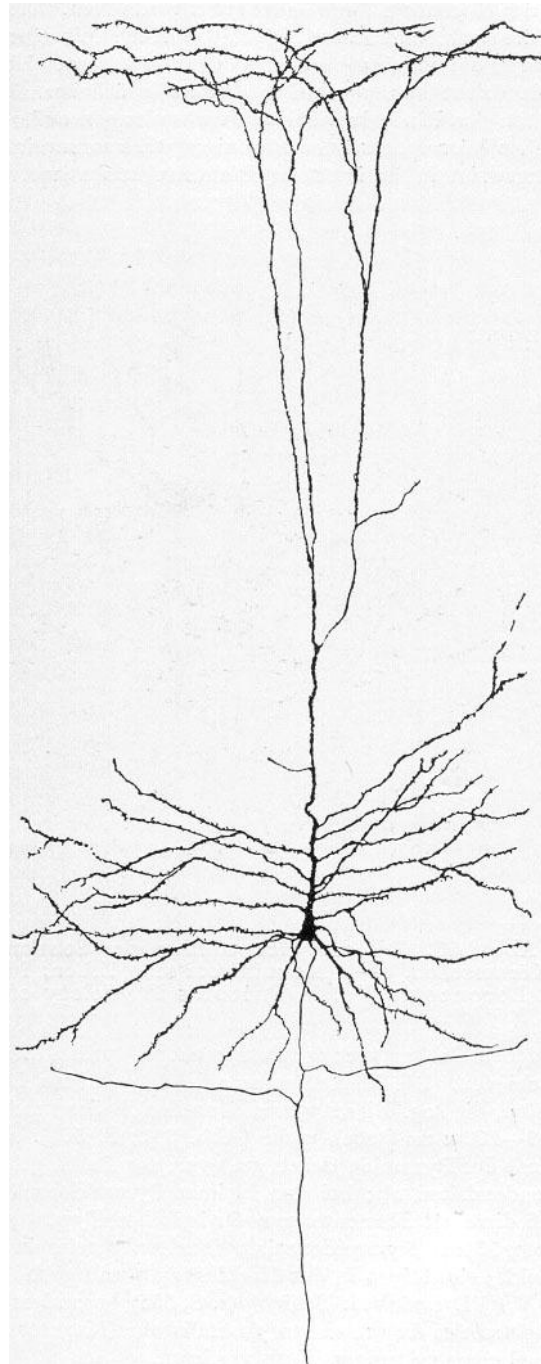
A piramissejt felépítése

Apikális dendrit

Perikaryon

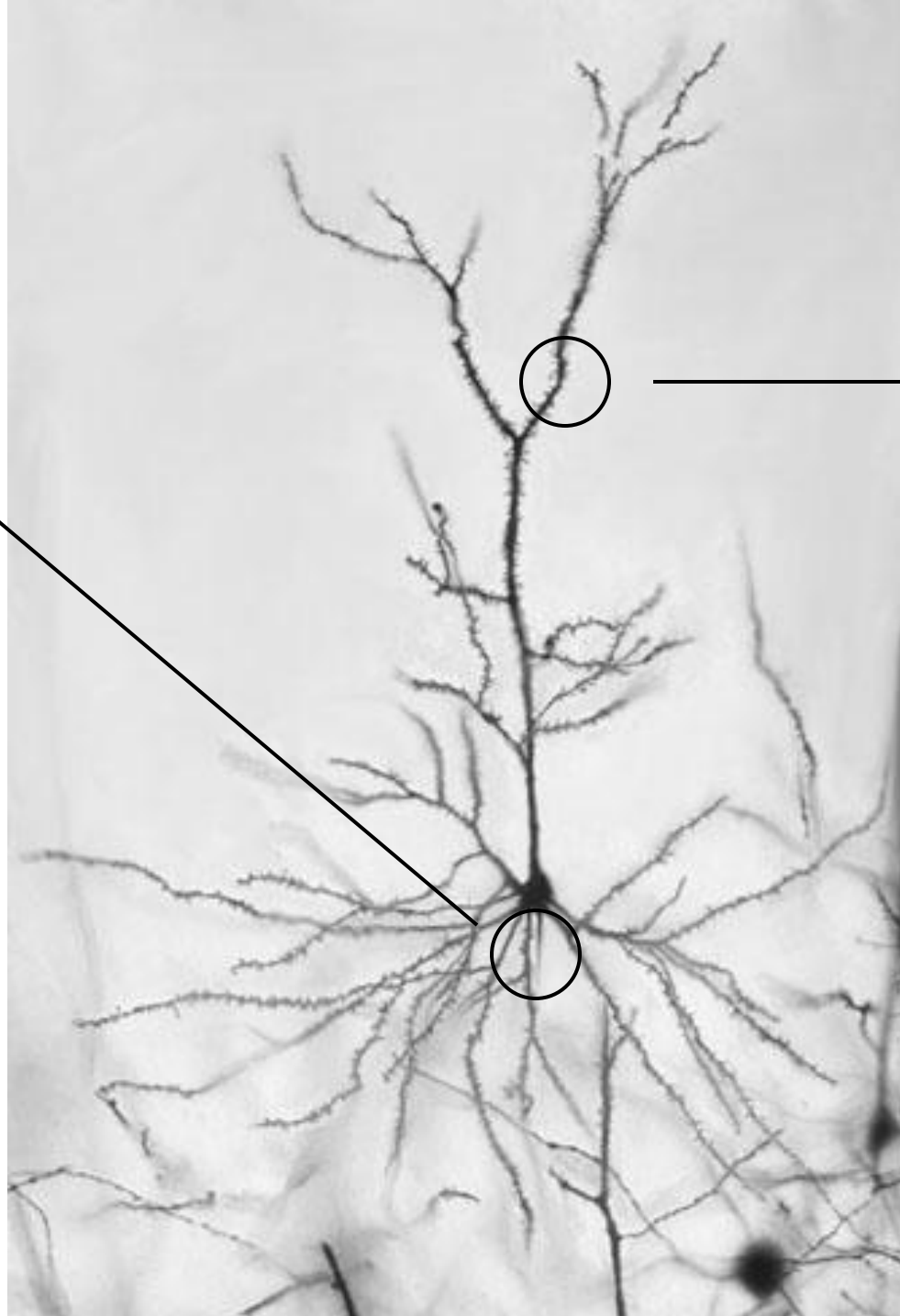
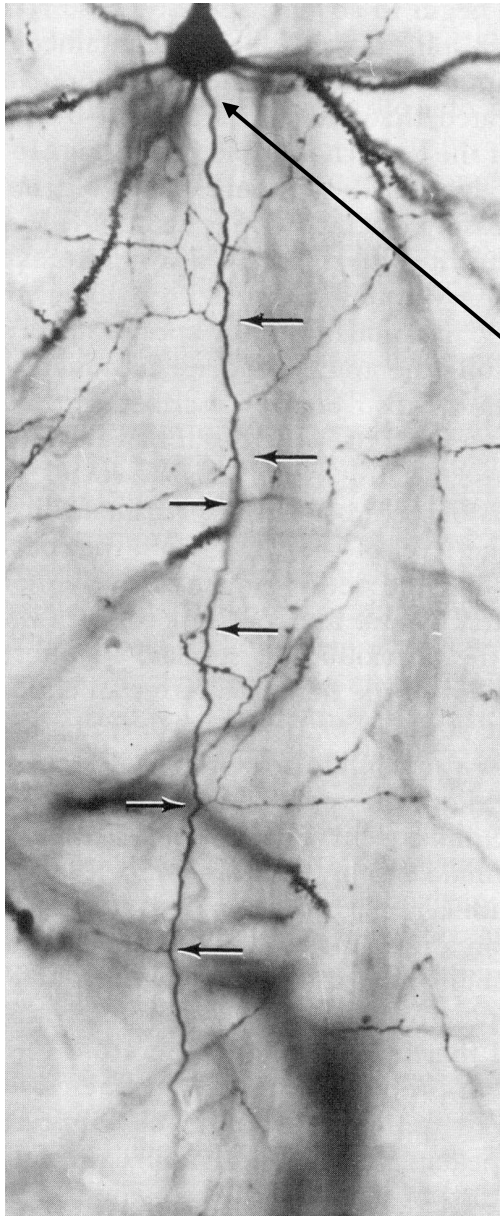
Bazális dendritek

Axon

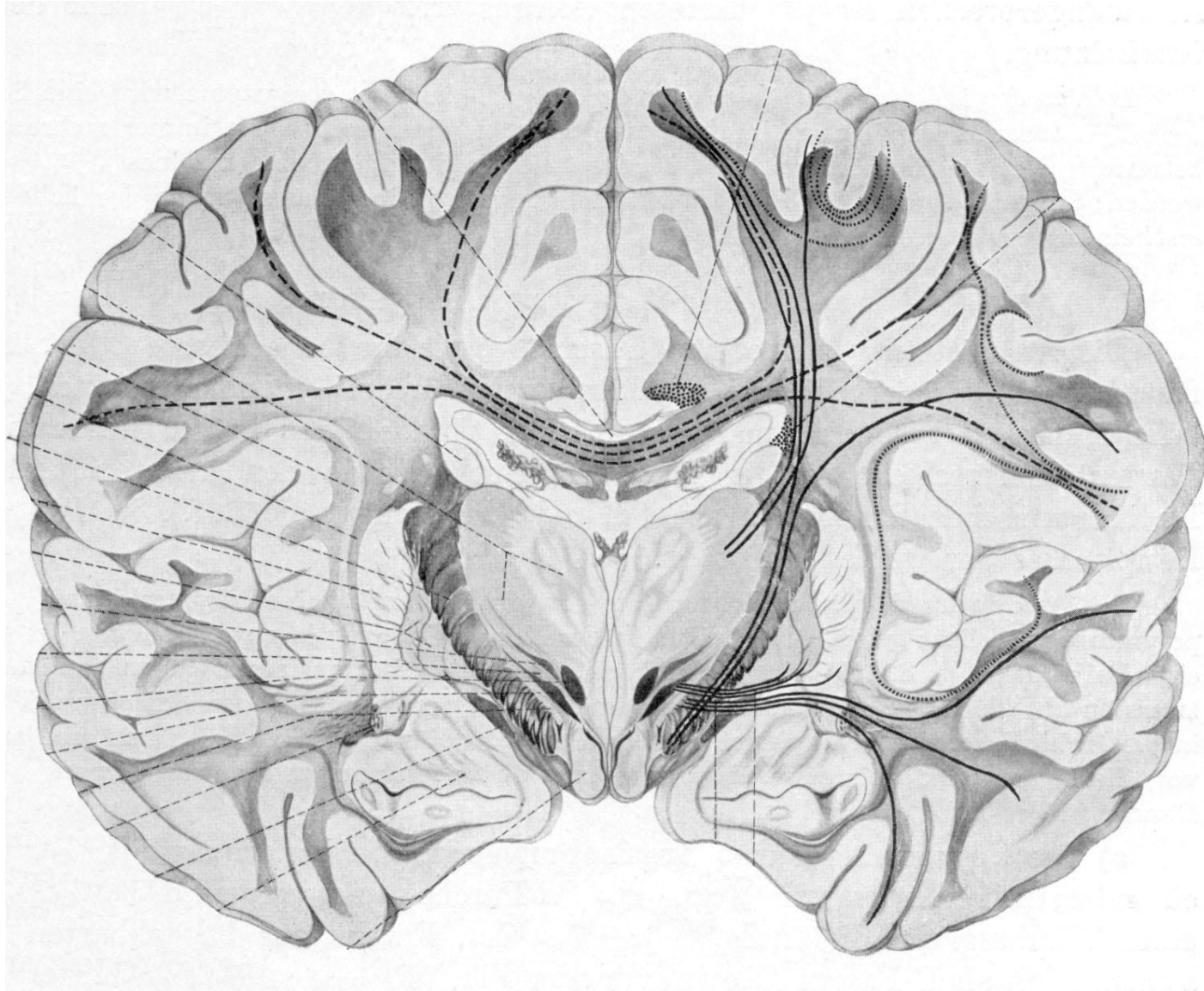
Axon kollaterálisok

Tüskék

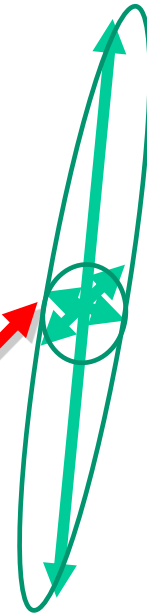

A piramissejtek projekciói

Modern MRI módszer: DTI

(Diffúziós Tenzor Leképezés)

A „fehérállomány is tészta”

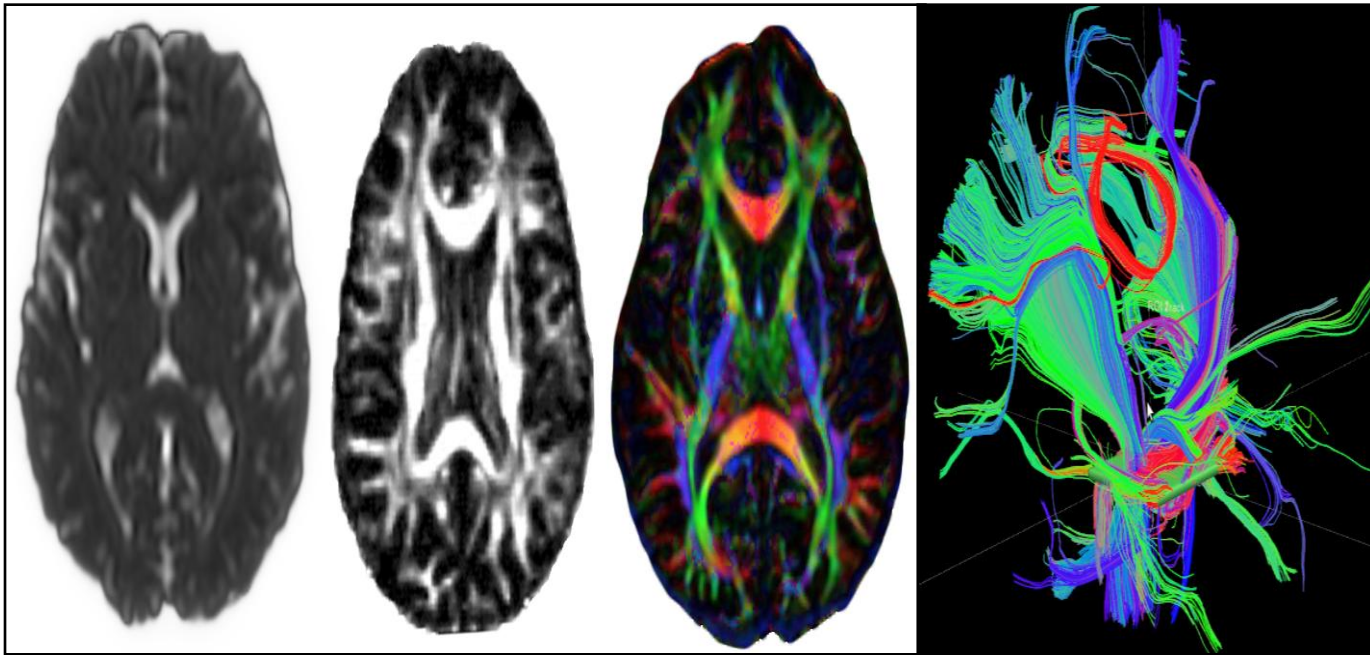

(Pásztázó-elektronmikroszkópos
rekonstrukció)

Modern MRI módszer: DTI

(Diffúziós Tenzor Leképezés)

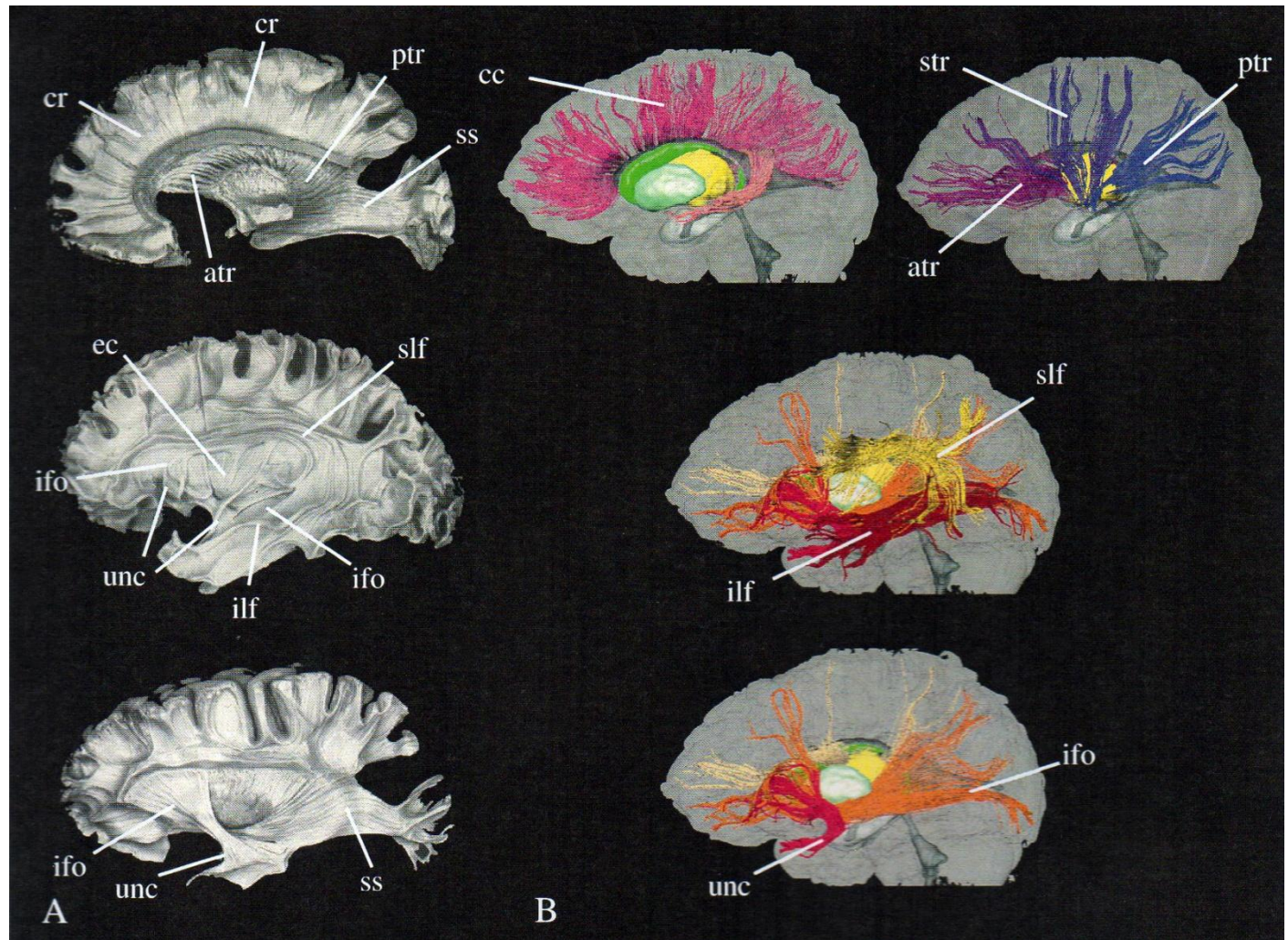

Diffúzió sebessége
Diffúzió irányultság
Diffúzió irányultsága és iránya

Agypályák rekonstrukciója

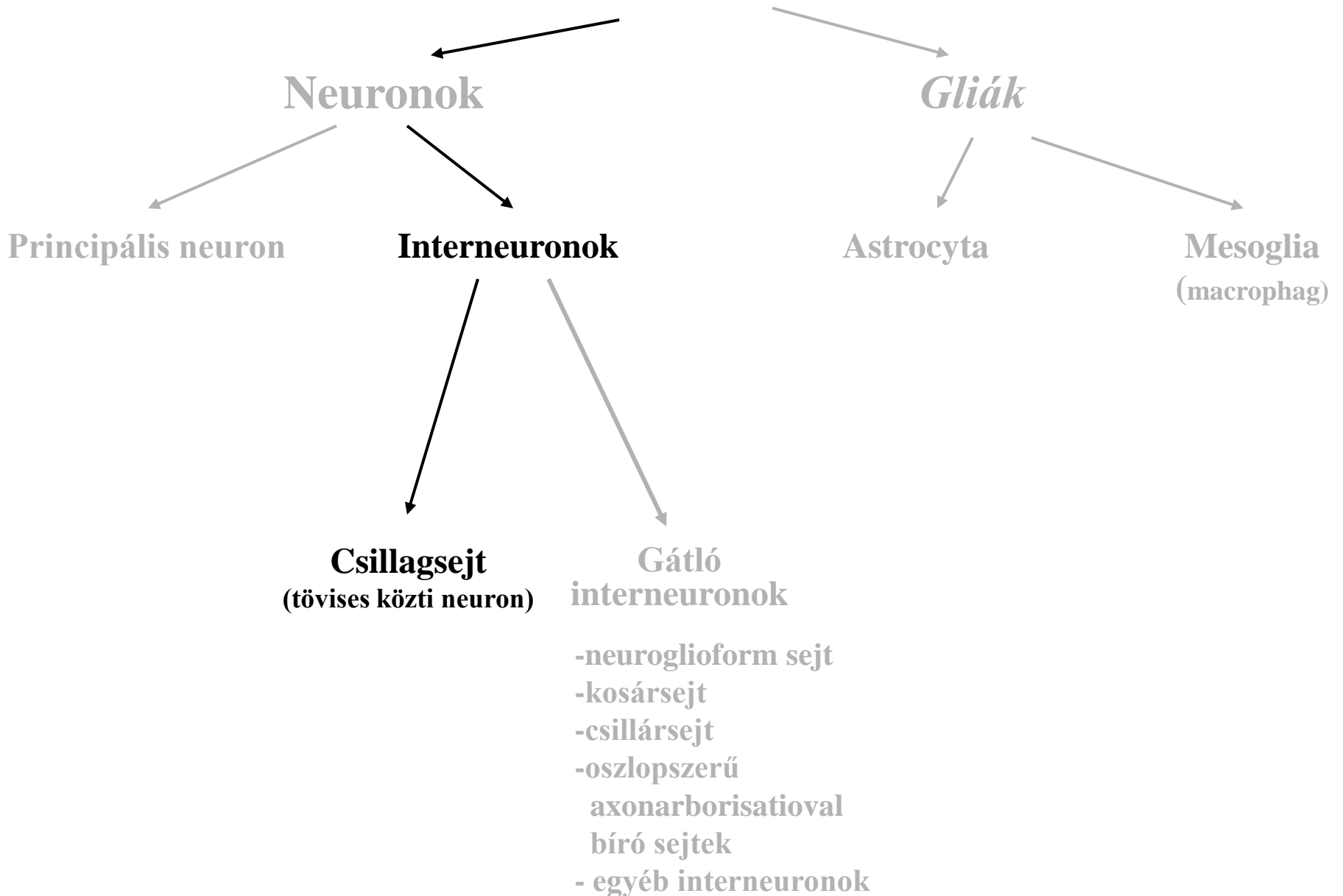

„In vivo dissection of the human brain”

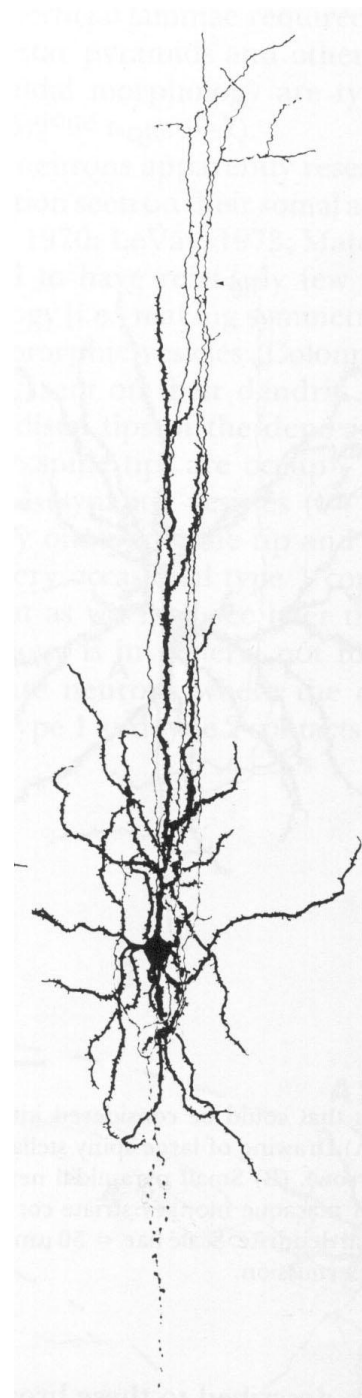
Comparison between postmortem preparation (A) and DTI-based reconstruction results (B). Abbreviation Brain Struct Funct (2013) 218:21–37 ns: atr – anterior thalamic radiation, cc – corpus callosum, cr – corona radiata, ec – external capsule, ifo – inferior fronto-occipital tract, ilf – inferior longitudinal fasciculus, ptr – posterior thalamic radiation, ss – sagittal stratum, slf – superior longitudinal fasciculus, str – superior thalamic radiation, unc – uncinate fasciculus.

A neocortex sejtípusai

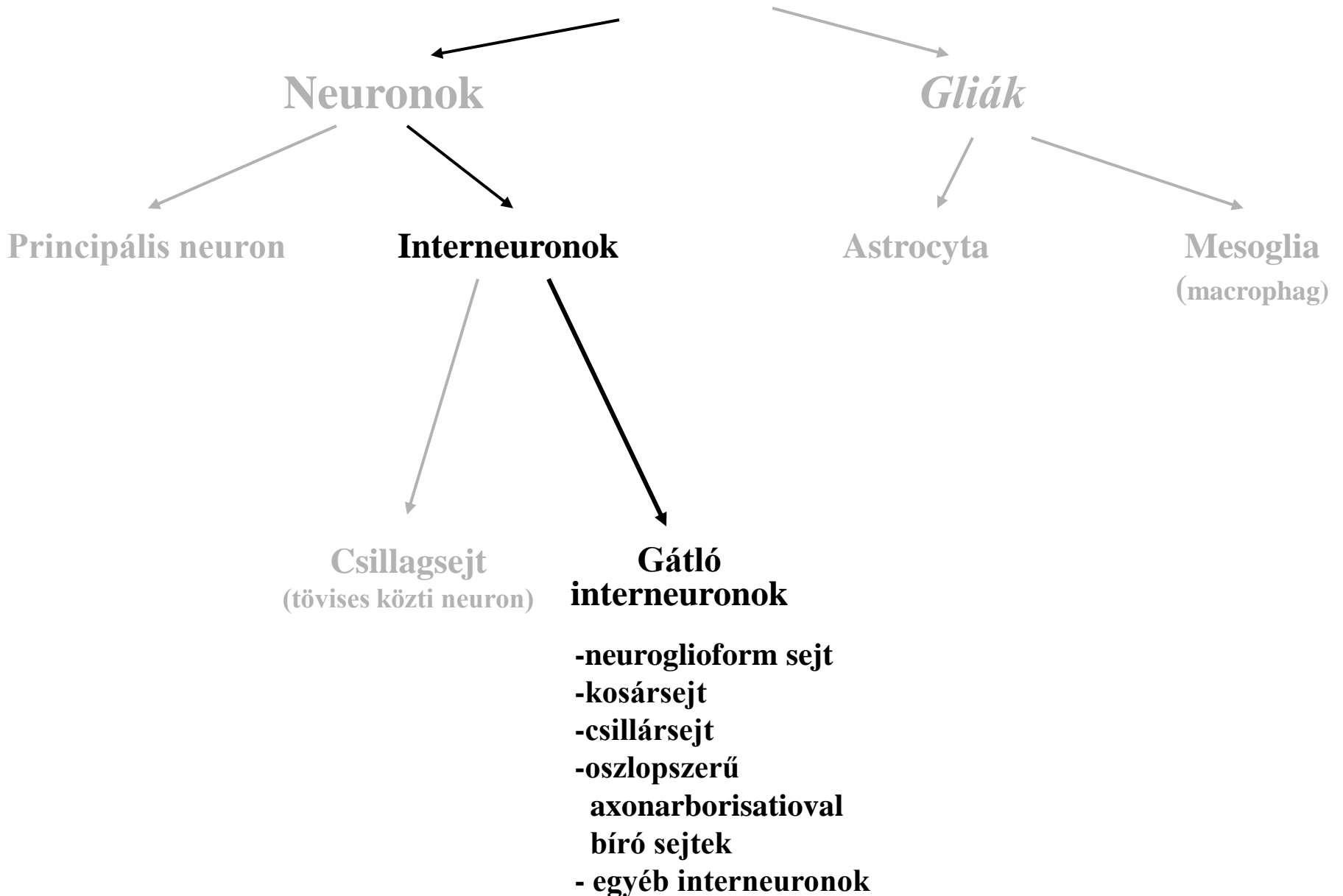
A csillagsejt felépítése

- specifikus afferensek fogadója
- az ingerületet egy oszlopban adja tovább
- serkentő interneuron

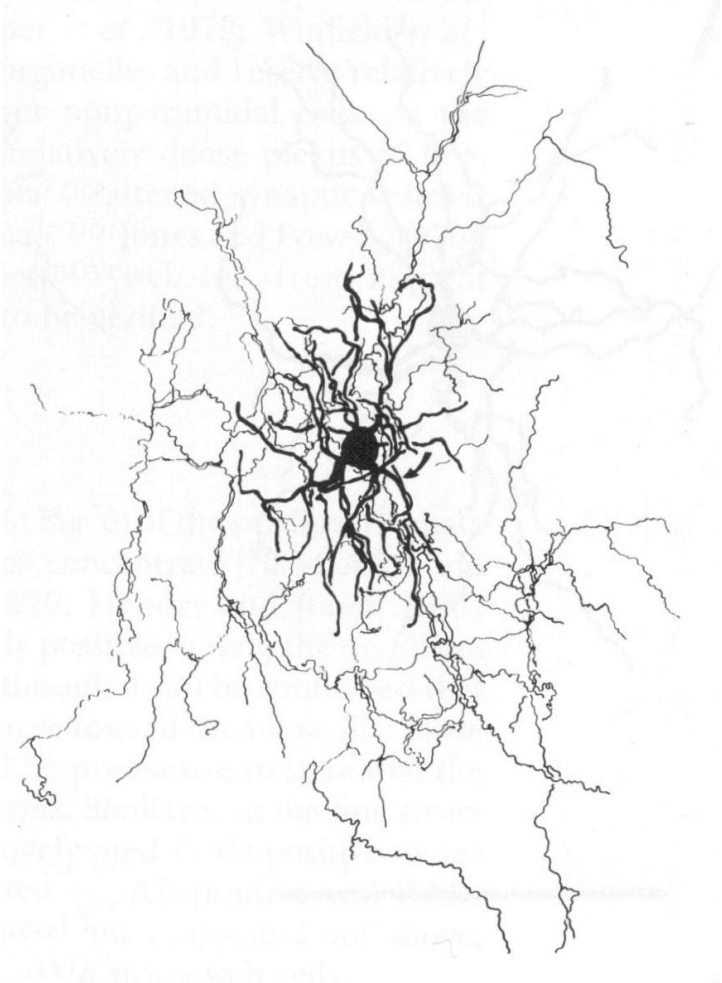
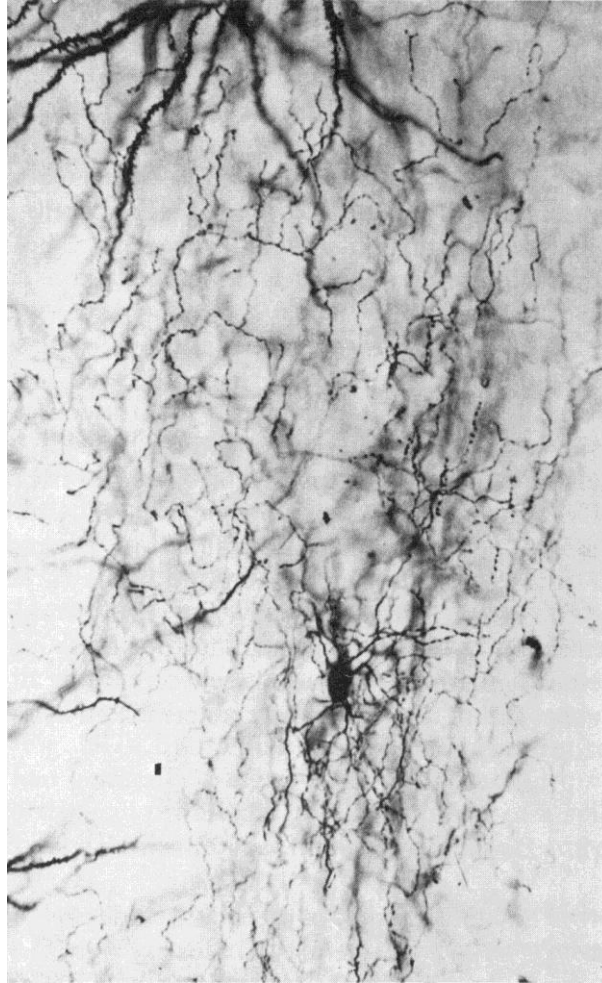

A neocortex sejtípusai

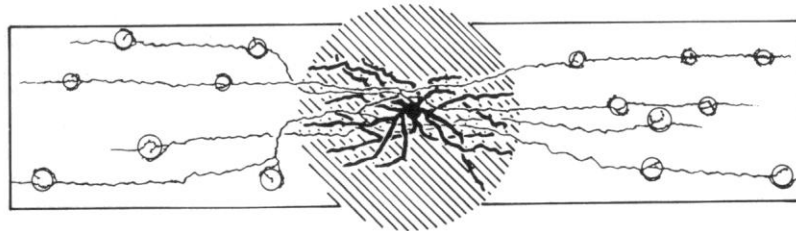
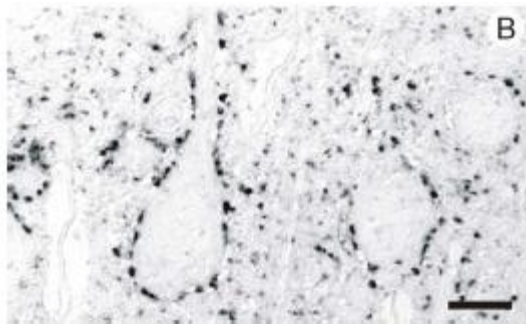
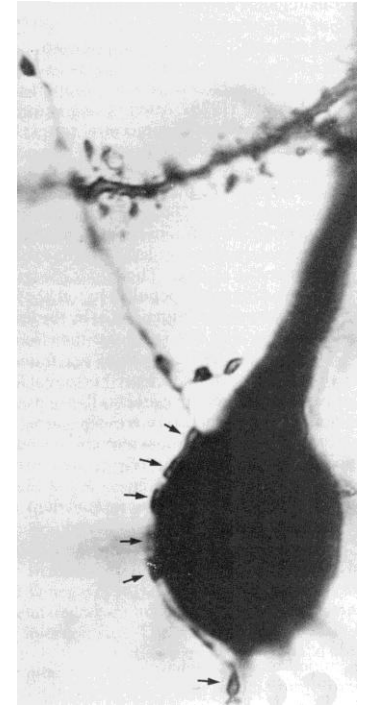
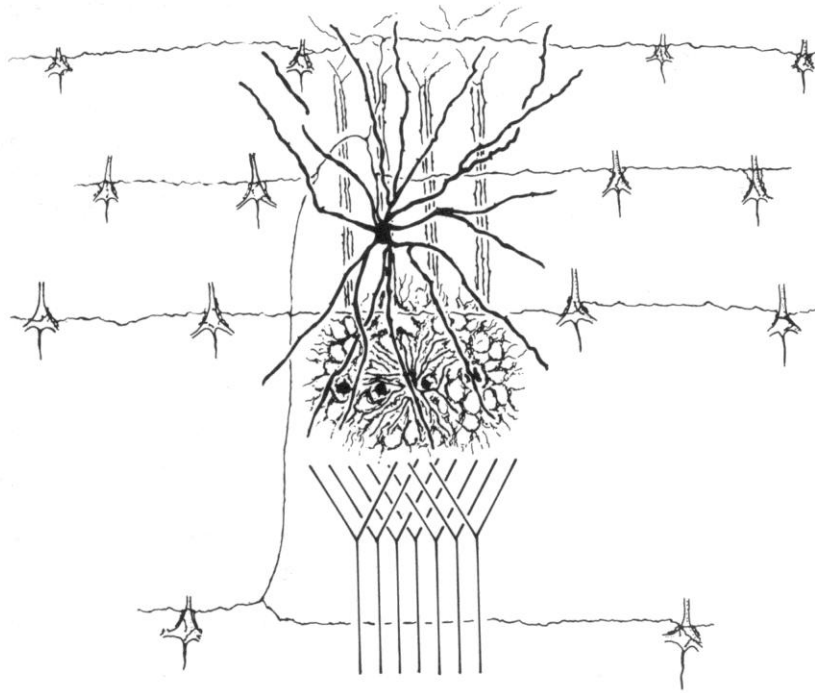
Neuroglioform neuron

- az „igazi interneuron”
- axonarborisatioja gazdag, lokálisan található
- gátló interneuron

Kosársejt

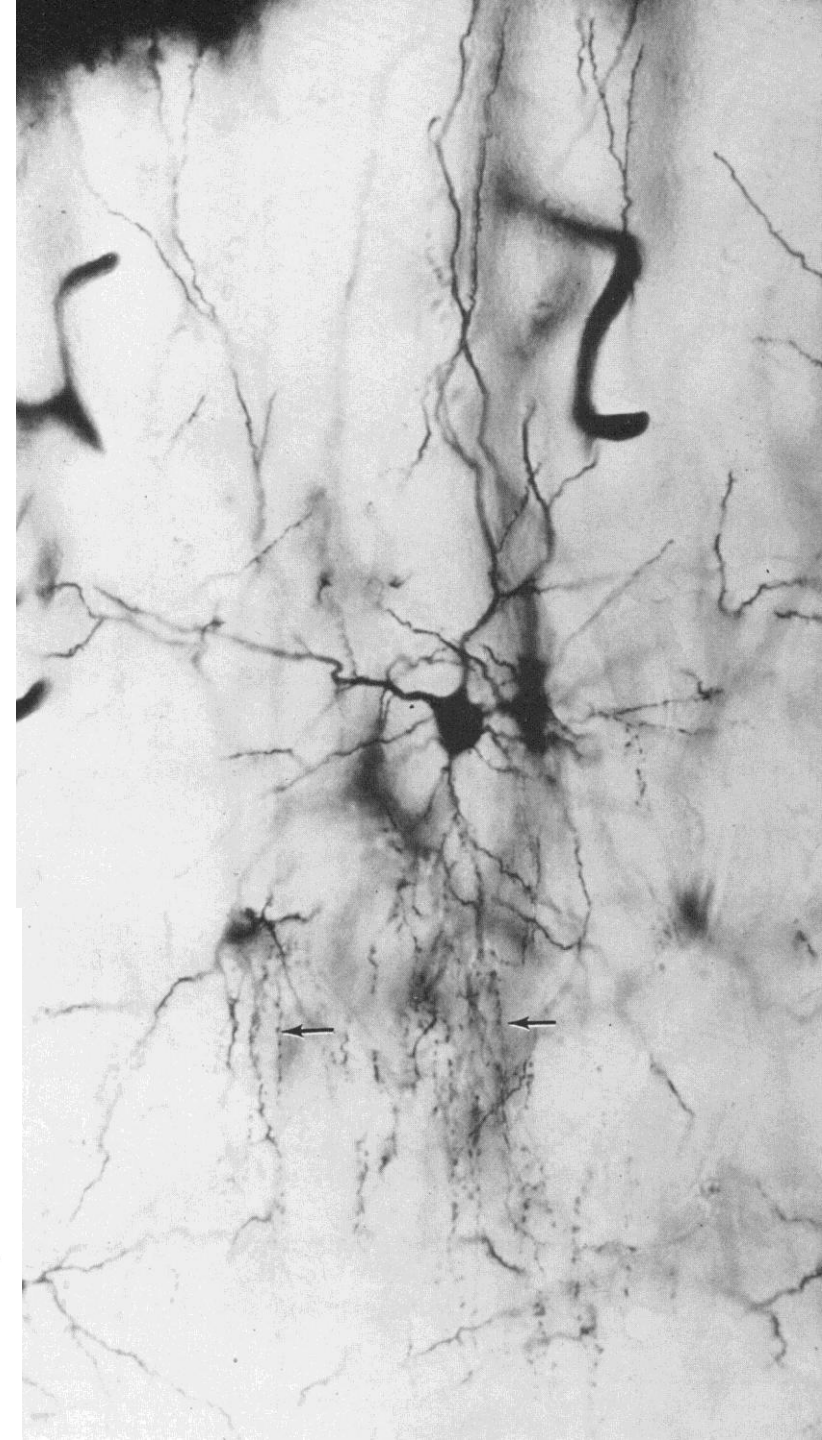
- hosszú, horizontális axonkollaterálisok
- dús, kosárszerű végzódések a piramis-sejtek teste körül
- gátló interneuron: periszomatikus szinkron

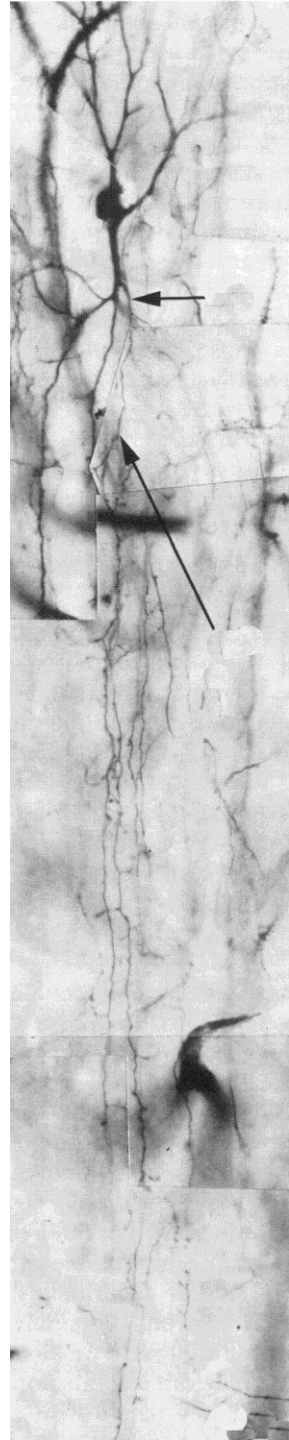
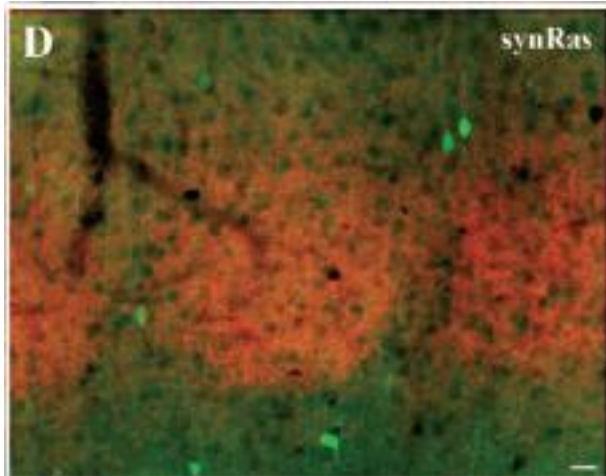
Csillársejt

- vertikális „gyertyákban” rendeződő terminálisok
- a terminálisok a piramissejtek axondombján végződnek
- gátló interneuron:
periszomatikus gátlás egyszerre több piramissejten
védelem a túlzott excitáció ellen

Oszlopszerű axonarborisatioval bíró sejtek

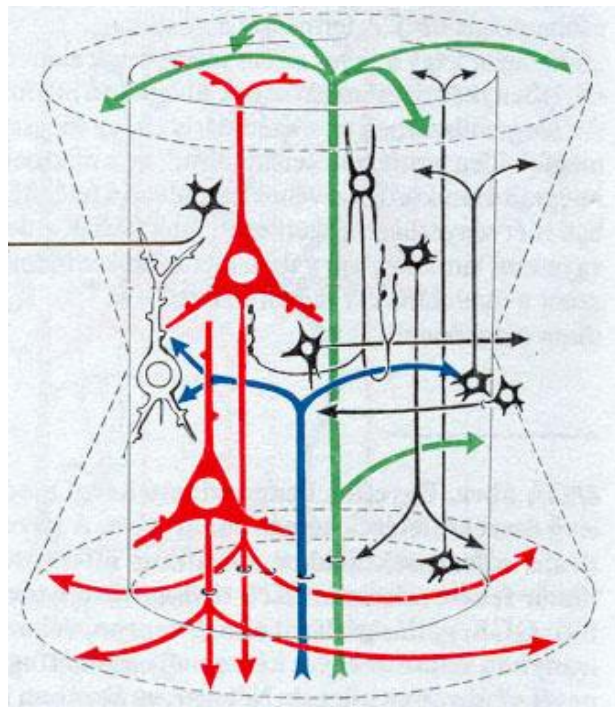
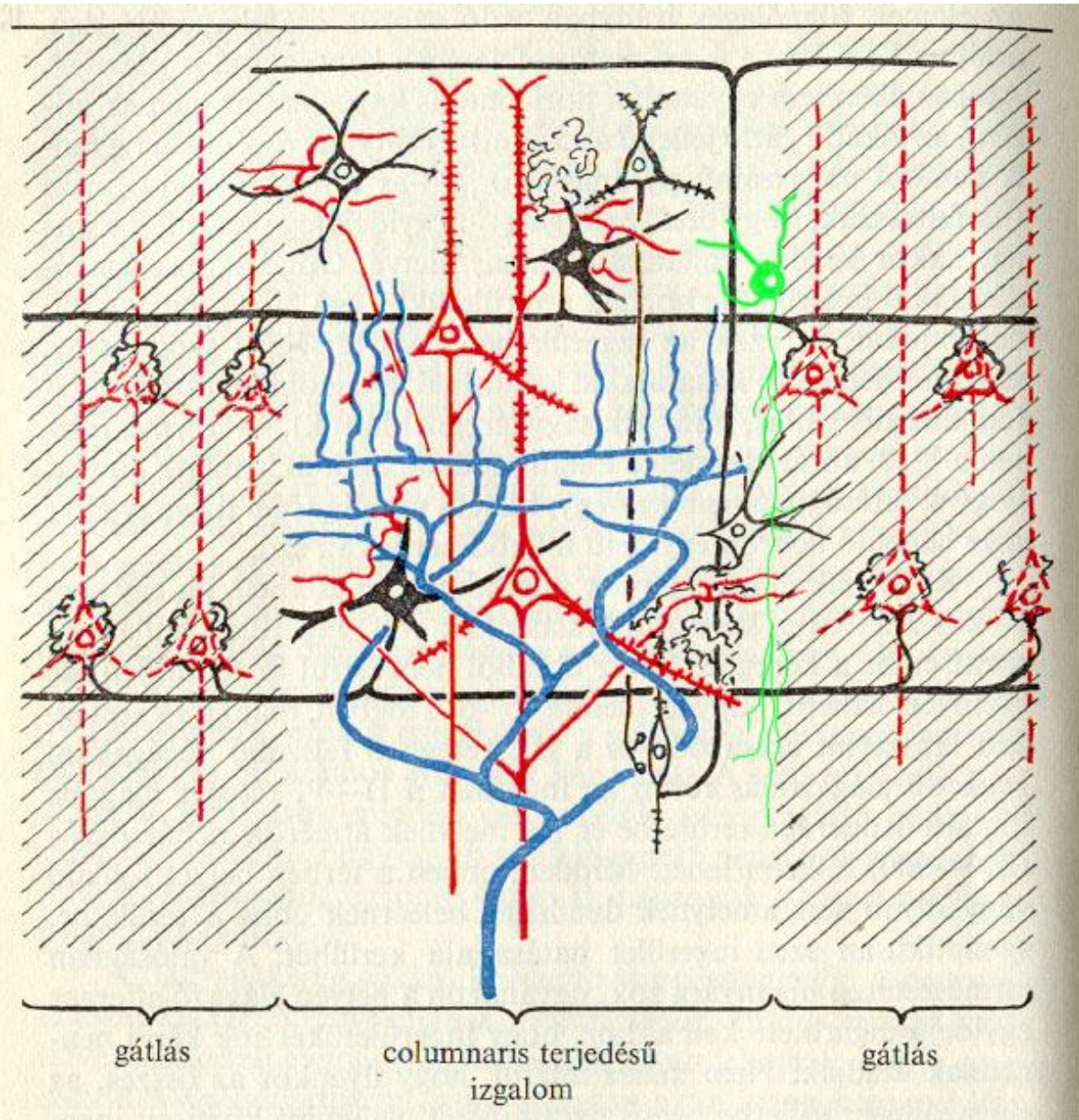
- hosszan, vertikálisan rendeződő, lófarokszerű axon
- disinhibitio: axonja főleg más gátló interneuronokon végződik
- a kérgi kolumnák szélén fordul elő: fontos szerep a kolumnáris aktivitás-mintázat kialakításában

Az agykéreg kolumnáris organizációja

- a neuronális elemek vertikális irányban kapcsolódnak össze
- specifikus afferens vagy intracorticalis afferens köré (agyterülettől függően)
- 5000 neuron oszloponként 2×10^6 modul

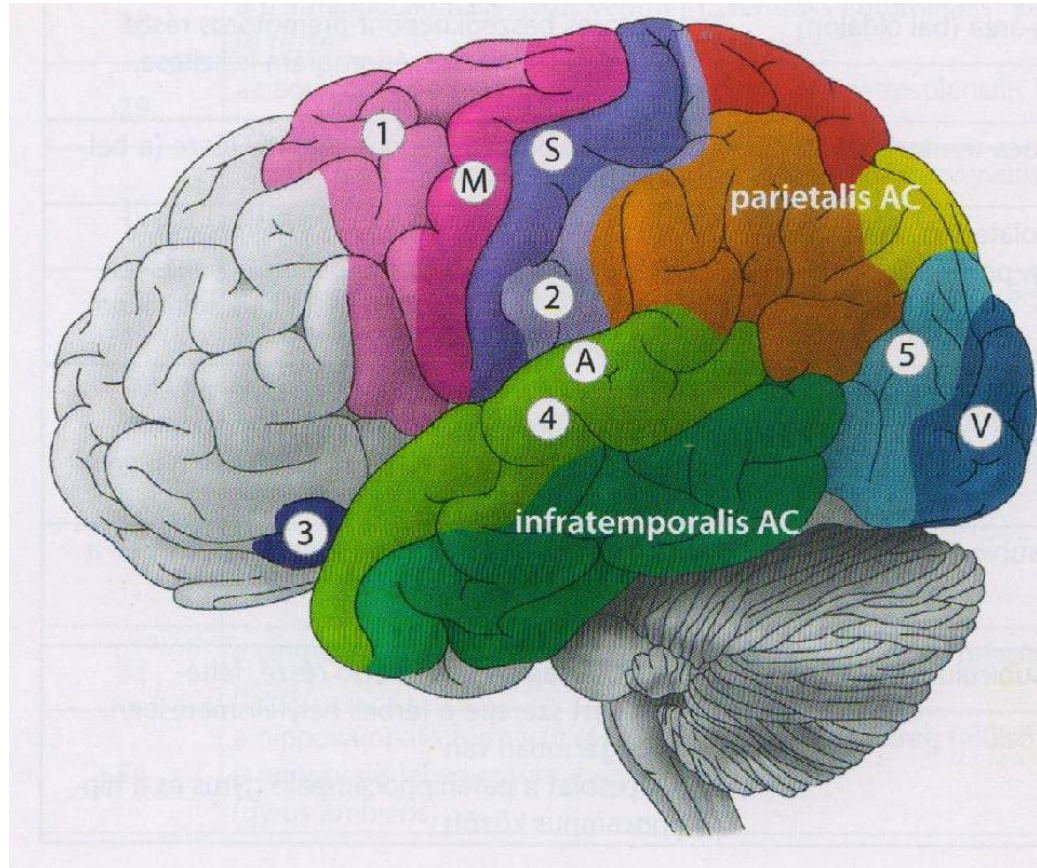

Alapfogalmak

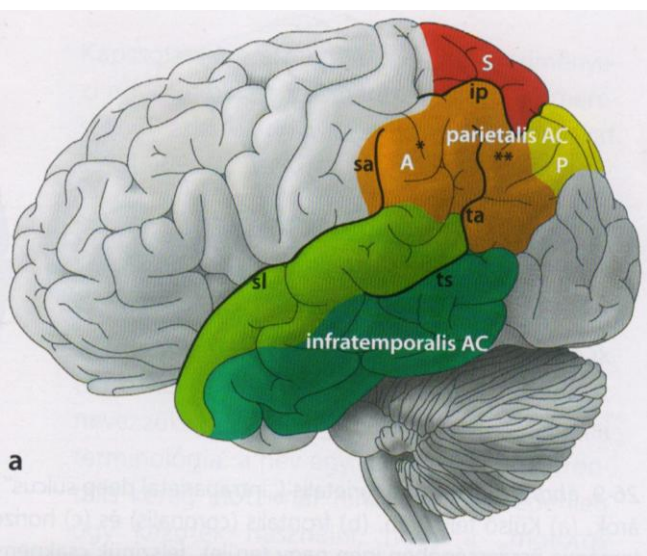
Agykérgi szabályozó rendszerek

„elsődleges” és „másodlagos” (unimodalis associatos) kérgi areak

Komoly/Palkovits

Parietális multimodális asszociációs kéreg – oldalsó felszínen

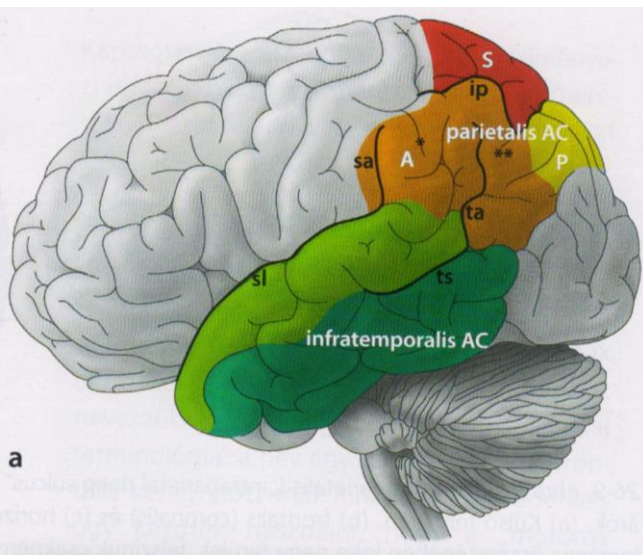
Komoly/Palkovits

Elülső rész input: Wernicke-area, infratemp. assoc. kéreg
output: dorsolat. prefrontalis és premotoros kéreg
funkció: hallás, látás és beszéd asszociáció
jelek, nyelvek, szavak könyvtára, tárháza
írás szenzomotor kontrollja, beszéd formálása

Felső rész input: látás, tapintás, hallás unimodális kérgői
output: dorsolat. prefrontalis és premotoros kéreg
funkció: kéz használatának kontrollja

Hátsó rész input: látókéreg, hippocampus
output: dors. premotor area, FEF
funkció: helyzetérzés, agyi navigációs készség („GPS”)

Temporalis multimodális asszociációs kéreg – oldalsó felszínen

Komoly/Palkovits

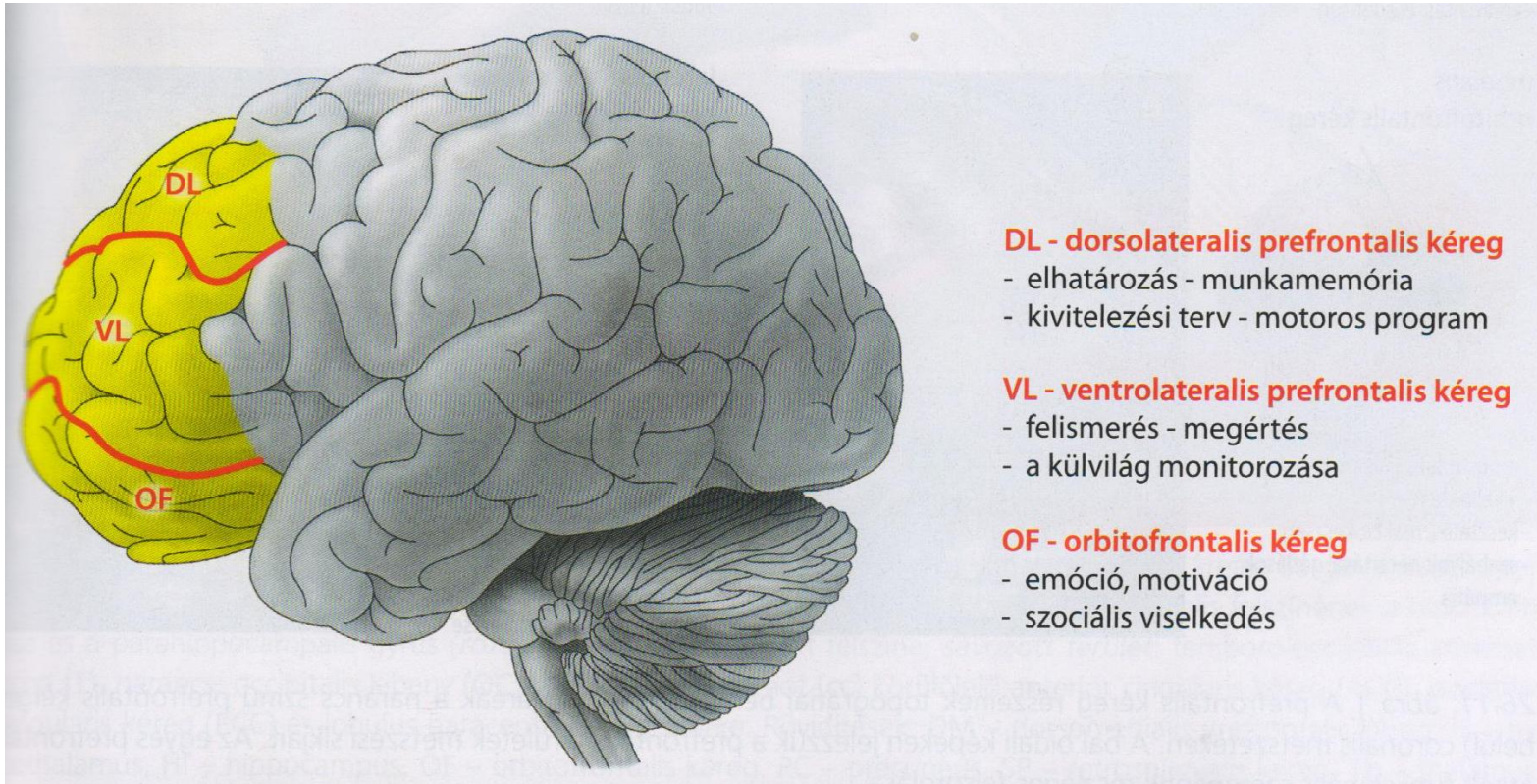
Input: vizuális és hallási unimodális areák
temporo-occipitalis átmeneti zóna

Output: prefrontalis kéreg

Funkció: látási és hallási információk integrálása
arc, kéz, tárgyak alakjának felismerése
személyek, nevek, arcok memorizálása

A prefrontalis kéreg

DL - dorsolateralis prefrontalis kéreg

- elhatározás - munkamemória
- kivitelezési terv - motoros program

VL - ventrolateralis prefrontalis kéreg

- felismerés - megértés
- a külvilág monitorozása

OF - orbitofrontalis kéreg

- emóció, motiváció
- szociális viselkedés

Komoly/Palkovits

Agykérgi funkcionális hálózatok

